

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1278
van **BART DOCHY**
datum: 4 juni 2021

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Watergebruik en -recyclage - Autosnelwegen

Permanente bronbemaling is een fenomeen waarbij op verschillende plaatsen grondwater wordt opgepompt dat dan via een leiding kan worden afgevoerd, dit met als doel de grondwaterspiegel permanent te verlagen. Dit betekent dat de grondwatertafel kunstmatig laag gehouden wordt op een plaats waar een tunnel is aangelegd of een auto(snel)weg doorheen het landschap insnijdt. Op heel wat plaatsen zijn pompstations opgericht en wordt het water al dan niet snel afgevoerd naar de dichtstbijgelegen waterloop.

Vlaanderen beschikt ook over een groot wegennetwerk in beheer van de Vlaamse overheid. Het beschikt over veel gronden langs op- en afritten van de autosnelwegen. Wateropvang, watergebruik en waterrecyclage zijn belangrijke objectieven voor de toekomst. Wij zien opportuniteiten voor wateropvang en watergebruik langs deze zones in het beheer van AWV (Agentschap Wegen en Verkeer) en MOW (Departement Mobiliteit en Openbare Werken). Zo kunnen bufferbekkens langs op- en afritten bijdragen tot een oplossing van de droogteproblematiek.

1. Hoe gaat men binnen het Departement MOW om met wateropvang, watergebruik en waterrecyclage?
2. Op hoeveel plaatsen zijn er al waterbuffers of vijvers in beheer van AWV/MOW en voor welke capaciteit?
3. Hoe ziet de minister de mogelijkheden om deze ruimtes die vaak ook lager gelegen zijn, in te zetten voor wateropvang?
4. Kan deze waterbuffering en wateropvang dan ook ter beschikking gesteld worden van andere sectoren (industrie, landbouw, natuur,...)?

ANTWOORD

op vraag nr. 1278 van 4 juni 2021

van **BART DOCHY**

1. Wat het afstromend water betreft, moet bij het ontwerp van infrastructuur in principe de code van goede praktijk voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringssystemen gevolgd worden. Een belangrijk principe daarin is dat afstromend hemelwater eerst zoveel mogelijk moet kunnen infiltreren en dat wat niet kan infiltreren opgevangen wordt in een buffer (waarbij het water wordt afgevoerd als deze vol is) . Een deel van het opgevangen water zal dus infiltreren in de ondergrond en zo de grondwatertafel aanvullen. Enkel wat overloopt in een bufferbekken en niet meer infiltreert, zou eventueel gebruikt kunnen worden voor andere doeleinden. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat sommige bufferbekkens ook infiltratie toelaten. Verder kan wel opgemerkt worden dat sommige waterlopen gevoed worden met afstromend water, dat daarmee helpt om de gewenste waterpeilen mee in stand te houden.

Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) vangt het afstromende wegwater via greppels die aangesloten zijn op waterafvoersystemen die vervolgens uitmonden in de langsgrachten of andere oppervlaktwaterlichamen. Indien geen gescheiden stelsel aanwezig is (bv. in bebouwde kom) dan komt het afstromende wegwater terecht in het rioleringsstelsel.

De langsgrachten hebben zowel waterinfiltrerende, waterbufferende als watervoerende functie.

2. Onderstaande lijst is het overzicht van de bestaande buffers en hun capaciteit in beheer van AWV:

	Waterbuffer + capaciteit
Wegen en Verkeer Antwerpen	complex Wilrijk (6700m ³) R6 kmpt 9.100 (1000m ²) R6 kmpt 8.500 (1000m ²) E19 bufferbekken 1 (250m ³) E19 bufferbekken 2 (250m ³) E19 bufferbekken 3 (190m ³) E19 bufferbekken 4 (600m ³) E19 bufferbekken 5 (400m ³) E19 bufferbekken 6 (215m ³) E19 bufferbekken 7 (350m ³) E19 bufferbekken 8 (240m ³) E19 bufferbekken 9 (250m ³) E19 bufferbekken 10 (600m ³) E19 bufferbekken 11 (290m ³) E19 bufferbekken 12 (345m ³) E19 bufferbekken 13 (245m ³) E19 bufferbekken 14 (245m ³) E19 bufferbekken 15 (220m ³) E19 bufferbekken 16 (90m ³)

	E19 bufferbekken 17 (110m ³) E19 bufferbekken 18 (145m ³) E19 Infiltratiebekken St.Job (8800m ²) E19 Infiltratiebekken Loenhout (7800m ²)
Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen	R4 Schansakker/bekken1 (1350m ³) R4 Schansakker/bekken2 (1800m ³) E17 Sint-Niklaas/bekken1 (35.000m ³) E17 Lokeren/bekken1 - 1150m ³ E17 Gentbrugge/bekken1 - 7000m ³ E17 De Pinte/bekken1 - 5500m ³ E17 Deinze/vijver 1 - 2850m ³ E17 Deinze/vijver 2 - 2830m ³ E40 Aalter/bekken1 - 800m ³ E40 Erpe-Mere/ bekken2 (2600m ³)
Wegen en Verkeer Vlaams-Brabant	A2 Assent - Wachtbekken 90m ² A2 Doornhof - Wachtbekken 30m ² A2 Steenberg - Wachtbekken 960m ² A2 Hulst - Wachtbekken 2365m ² A2 Ossenbergh - Wachtbekken 1980m ² A2 Berkenheide - Wachtbekken 1390m ² A2 Donk - Wachtbekken 2000m ² A2 Tielt - Wachtbekken 375m ² A2 Drogebrood - Wachtbekken 755m ² A2 Aarschot - Wachtbekken 875m ² A2 Stert - Wachtbekken 1175m ² A2 Vlasselaar - Wachtbekken 2420m ² A3 Kraainem - Wachtbekken 10400m ² A3 Bosberg - Wachtbekken 985m ² A3 Rosberg - Wachtbekken 1640m ² A3 Holle - Wachtbekken 1030m ² A3 Grubbe - Wachtbekken 785m ² A3 Tomme - Wachtbekken 1060m ² A3 De Hoeve - Wachtbekken 4420m ² A3 Haasrode - Wachtbekken 4900m ² A3 Molenbos - Wachtbekken 1300m ² A3 Walshoutem - Wachtbekken 7500m ² A3 Steps - Wachtbekken 1270m ² A3 Zeven bronnen - Wachtbekken 3700m ² A3 Tumulus - Wachtbekken 3600m ² A4 Jezus-Eik - Wachtbekken 3496m ² A4 Hagaard - Wachtbekken 1200m ² A8 Hondzocht - Wachtbekken 3200m ² A8 Smeerhout - Wachtbekken 2370m ² A10 (complex R0) - Wachtbekken 4500m ² A10 Bekkerzeel - Wachtbekken 1200m ² A10 Groot-Bijgaarden - Wachtbekken 1200m ² A12 Strombeek-Bever - Wachtbekken 4400m ² A12 Potaarde - Wachtbekken 4800m ² R0 Huizingen - Wachtbekken 1400m ² R0 Zellik - Wachtbekken 4500m ² R0 Grimbergen - Wachtbekken 8200m ² R0 (complex A12) - Wachtbekken 10800m ² R0 (complex R22) - Wachtbekken 14000m ² R0 Kraainem - Wachtbekken1 600m ²

	R0 Kraainem - Wachtbekken2 500m ² R0 Zoniënwood - Wachtbekken 360m ² R22 Cargovil - Wachtbekken 1850m ² N2 Bekkevoort - Wachtbekken 4180m ² N3 Tienen - Wachtbekken 150m ² N8 Strijtem - Wachtbekken 650m ² N8 Roosdaal - Wachtbekken 1200m ² N127 Diest - Wachtbekken 140m ² N223 Holsbeek - Wachtbekken 5240m ² R25 Aarschot - Wachtbekken1 300m ² R25 Aarschot - Wachtbekken2 1600m ² R27 Tienen - Wachtbekken 940m ²
Wegen en Verkeer Limburg	A2 Lummen - wachtbekken1 3213m ² A2 Lummen - wachtbekken2 4905m ² A2 Lummen - wachtbekken3 2642m ² A2 Lummen - wachtbekken4 3611m ² A2 Zonhoven - wachtbekken1 (m ² onbekend) A2 Zonhoven - wachtbekken2 (m ² onbekend) A13 Lummen - wachtbekken1 3423m ² A13 Lummen - wachtbekken2 23900m ² A13 Lummen - wachtbekken3 4835m ² A13 Hasselt - wachtbekken1 2296m ² A13 Hasselt - wachtbekken2 4697m ² A13 Hasselt - wachtbekken3 1423m ² A13 Tongeren - wachtbekken 1301m ² A13 Millen - wachtbekken 2454m ² N2 Bilzen - wachtbekken (m ² onbekend) N20 Kortessem - wachtbekken (m ² onbekend) N71 Pelt - wachtbekken1 1635m ² N71 Pelt - wachtbekken2 736m ² N71 Pelt (afrit N74) - wachtbekken 493m ² N72 Zonhoven - wachtbekken 2605m ² N73 Ham/Tessenderlo (afrittencomplex) - wachtbekken1 1988m ² N73 Ham/Tessenderlo (afrittencomplex) - wachtbekken2 3368m ² N73 Bree - wachtbekken1 732m ² N73 Bree - wachtbekken2 734m ² N74 Hechtel-Eksel - wachtbekken1 6630m ² N74 Hechtel-Eksel - wachtbekken2 12564m ² N74 Hechtel-Eksel - wachtbekken3 854 m ² N74 Pelt - wachtbekken1 3161m ² N74 Pelt - wachtbekken2 1962m ² N74 Pelt (langsweg) - wachtbekken3 1635m ² N75 Genk - wachtbekken 251m ² N75 Dilsen-Stokkem - wachtbekken1 226m ² N75 Dilsen-Stokkem - wachtbekken2 5599m ² N75 Dilsen-Stokkem - wachtbekken3 530m ² N75 Dilsen-Stokkem - wachtbekken4 505m ² N75 As - wachtbekken1 422m ² N75 As - wachtbekken2 348m ² N76 Genk - wachtbekken1 3924m ²

	N76 Genk - wachtbekken2 15241m ² N76 Genk - wachtbekken3 490m ² N76 Bree - wachtbekken 289m ² N76 Oudsbergen - wachtbekken1 2378m ² N76 Oudsbergen - wachtbekken2 298m ² N76 Oudsbergen - wachtbekken3 173m ² N76 Oudsbergen - wachtbekken4 143m ² N78 Maasmechelen - wachtbekken 313m ² N78 Dilsen-Stokkem - wachtbekken1 234m ² N78 Dilsen-Stokkem - wachtbekken2 141m ² N78 Dilsen-Stokkem - wachtbekken3 240m ² N79 Tongeren - wachtbekken (m ² onbekend) N80a Alken - wachtbekken (m ² onbekend) N648 Voeren - wachtbekken (m ² onbekend) N702 Genk - wachtbekken1 330m ² N702 Genk - wachtbekken2 1352m ² N702 Genk - wachtbekken3 268m ² N713 Pelt - wachtbekken1 2685m ² N713 Pelt - wachtbekken2 497m ² N726 Genk - wachtbekken 327m ² N739 Hasselt - wachtbekken 1242m ² N745 Riemst - wachtbekken (m ² onbekend) N754 Borgloon - wachtbekken (m ² onbekend) N755 Gingelom - wachtbekken (m ² onbekend) N758 Riemst - wachtbekken (m ² onbekend) N758 Tongeren - wachtbekken (m ² onbekend) N779 Genk - wachtbekken1 5422m ² N779 Genk - wachtbekken2 7150m ² N789 Gingelom - wachtbekken (m ² onbekend) R71 Hasselt - wachtbekken 604m ² R71 Hasselt - wachtbekken1 481m ² R71 Hasselt - wachtbekken2 253m ²
Wegen en Verkeer West-Vlaanderen	A14 Rekkem - wachtbekken (m ² onbekend) A17 Roeselare - overstort de Mandel (m ² onbekend) A17 Rollegem - wachtbekken 580m ² A17 Lichtervelde - wachtbekken (m ² onbekend) A19 Wervik - wachtbekken1 3805m ² A19 Wervik - wachtbekken2 4540m ² A19 Wervik - wachtbekken3 2320m ² R8 Bissegem - wachtbekken 725m ² R8 Kortrijk (buitenring langs de Dappaardstraat) - wachtbekken 260m ² R8 Heule - wachtbekken 469m ² R8 binnen in het ei van Kortrijk - wachtbekken 2200m ²

3. Veiligheid komt op de eerste plaats. Er mag geen water op de weg komen te staan. De bestaande waterbuffers zijn gedimensioneerd op basis van de verharding waarvoor de buffering vereist is. Indien vanuit andere locaties waterafvoer aangesloten wordt op deze waterbuffers bestaat de kans dat deze hiervoor onvoldoende gedimensioneerd zijn, waardoor er onvoldoende bufferingscapaciteit voor de weg beschikbaar is.

Daarnaast moet het principe gerespecteerd worden dat afstromend water eerst zo veel mogelijk plaatselijk wordt vastgehouden, en waar dat niet mogelijk is, geborgen wordt en als dat niet kan, afgevoerd wordt. De zones waar water in de ondergrond kan infiltreren moeten hun functie kunnen behouden en water dat in de bodem kan sijpelen, hoe traag ook, moet dat kunnen blijven doen. Afstromend hemelwater dat opgevangen wordt in buffers en niet kan infiltreren en overtollig is voor het oppervlaktewater, zou kunnen benut worden, als het aan de kwaliteitseisen voor (her)gebruik voldoet. Hierbij moet opgemerkt worden dat bij externe aanvoer mogelijk polluenten in de buffervoorzieningen terechtkomen die bij doorvoer in het watersysteem terecht komen en gevolgen kunnen hebben op eventueel (her)gebruik.

4. In zoverre er sprake is van echt overtollig water dat door andere sectoren kan gebruikt worden zonder negatieve gevolgen voor het oppervlakte- of grondwatersysteem, speelt ook kwaliteit een rol. Het is niet de bedoeling dat afstromend hemelwater de omgeving vervuult, maar het is vaak in mindere of meerdere mate vervuild door stoffen die op het wegdek terecht komen (door ladingverlies, oliesporen, incidenten, slijtage van banden, strooizout...). Door chemische en fysische processen zal een deel van de vervuiling verdwijnen, maar de wegbeheerder kan echter niet garanderen dat het opgevangen water aan de kwaliteitseisen voor gebruik in industrie, en zeker niet aan de strengere eisen voor landbouw of natuur kan voldoen. Afstromend hemelwater wordt waar mogelijk om die reden trouwens zo veel mogelijk geweerd uit natuurgebieden.

AWV is echter steeds bereid om lokale vragen met betrekking tot gebruik van water uit de bekkens te bekijken, rekening houdende met de bereikbaarheid, de beschikbaarheid en de vereiste waterkwaliteit in functie van het gebruik.